

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Wyndham_John-Lucni_kviti.pdb

PDB Name: Wyndham John - Kviti
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 21.9.2007
Modification Date: 21.9.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Luční kvítí
(Wild Flower)
John Wyndham
Překlad Jaroslav Kořán,
Vyšlo v knize Navštivte planetu Zemi,
Nakladatelství Mladá Fronta, Edice 13

Slečny Frayové se to netýká. Felicity Frayové ne. Ať si druzí vyskakují na zařinčení budíku, tápou z postele, ručníkem stírají z obličeje přilnavou patinu spánku, shánějí o překot šaty pro nový den, s netrpělivostí sledují kávovar a popohánějí topinku, aby rychleji vyskočila z opékače. Ať si kvapně přežvykují, hltavě polykají a vydávají se ve spěchu na cestu, rázně při tom komíhající rukama a nohama. Ať si ty lidské automaty s čerstvě nabitými bateriemi odpovídají pátravému oku ranního slunce svou hbitou činorodostí, ať si vítají nový den rozhodným krokem a odhodlaným pohledem v oku, ať si vyrazí na cestu na novými obchody, novými zisky...

Ale Felicity Frayové se to netýká.

Neboť dnešek je částí včerejška. A včerejšek a dnešek jsou částmi žití. A být naživu není pouze záležitostí dnů odtikávajících s pravidelností kyvadla stojacích hodin; být naživu znamená cosi nepřetržitého, neopakovatelného; cosi, čeho by si měl být člověk neustále vědom, při chůzi jako ve spánku.

Cosi, co nemusí mít dlouhé trvání.

Na spěchu není nic přitažlivého, a slečna Frayová také nespěchala; nevstupovala do nového dne s poděšeným trhnutím či ztřeštěným skokem. Za rozbřesku se nechala unášet ze snu do polosnu a z toho do denního snění; ležela bez pohnutí, naslouchala ptákům, pozorovala projasňující se oblohu a začínala si uvědomovat nový den, jako ten si uvědomoval sebe.

Déle než hodinu vznášela se hned na jedné, hned na druhé straně mlhavé hranice spánku. Zvuku, jež jí zněly v uších, byly v jednu chvíli skutečným ptačím zpěvem v druhé zas vzpomínku na ptačí hlasy. Těšila se z obojího a šťastně se v polospánku usmívala.

Když začal den získávat nad nocí převahu, ptáci umlkali. Vítání dne skončilo a nadešel čas poohlédnout se po potravě. Znenadání si ostře uvědomovala, že svět takřka utichl.

Vyvolávalo to znepokojující pocit neskutečnosti. Zadržovala dech, aby zaslechla nějaký zvuk, který by ji uklidnil. Co když se všechno náhle zastavilo? - Jak se může jednoho dne stát.

Možná se právě v tomto okamžiku někde ve světě svíjí vzhůru k nebi medúzovité spirály mohutných sloupů dýmu a košatí na vrcholku do mozkových závitů, pulsujících jakýmsi nadživotem a vyznačujících počátek ticha, jež bude koncem všeho.

Ty sloupce dýmu se jí v této chvíli na pomezí snu a skutečnosti vkrádaly na mysl už několik let. Nenáviděla je a bála se jich. Byly pro ni vítězoslavným symbolem vědy.

Věda je snad zázračná věc, ale pro slečnu Frayovou byla její zázračnost scestná. Věda je nepřítelem všeho, co žije a dýchá; křišťálovým útwarem na skalisku krutě obnaženého mozku, čímsi bezduchým, necitelným, jalovým, a přesto ustavičnou hrozbou, které se děsila stejně nerozumně, jako se zvíře bojí ohně. Věda, mocné antibiotikum.

A tak Felicity nešťastně naslouchala.

Zakřičel pták a jiný mu odpověděl. To však nestačilo. Poslouchala dále, aby si mohla být konečně jista.

Na dvoře statku o několik polí dále zakašlal traktor, zajíkl se, a jak se motor rozehrával, rozběhl se rovnoměrněji.

Oddychla si, zcela uspokojena, že svět je stále naživu. Pak stáhla mímě obočí a dala tím najevo své nevděčné opovržení nad existencí traktoru, aby jej vzápětí vytlačila za hranice vědomí.

Traktor byl také projevem vědy, nevítaným vetřelcem. Stáhla se opět do snových myšlenek, Oživovala si nastřádané okamžiky a čarovné záblesky, rozpomínala se na zlatá slova. Malovala si svou vlastní Arkádii, která neznala žádnou vědu.

Traktor vyjel z dvora a rozbušil se ještě silněji, ale potom, čím více se vzdaloval do polí, jeho chrchlání zvolna sláblo, až přešlo v tiché předení. To však už Felicity neposlouchala.

Měla spoustu času. Rozhodně dost, aby mohla jít do školy polní cestou a ani trochu nespěchat.

Slunce stoupalo; medailón připnutý k tmavnoucí modři pláště. Bude jistě horký den, pomyslela si, ale zatím měl ještě svěžest lehkého doteku bělostné ruky. Na litech a stoncích se dosud tetelily třeptivé drahokamy.

Z trávy, rozechvělé jejími kroky, kanuly perly, stékaly jí po lýtkách, třísnily jí bílé plátěné střevíce a

zanechávaly na kotnicích pocit polibků.

Krávy, vycházející z chlévu s odlehčenými vemeny, přesto však stejně rozvážně a trpělivě jako vždy, civěly na Felicity s lhostejnou zvědavostí, aby se po chvíli zas odvrátily a začaly v bezmyšlenkovitém zadumání škubat a přežvykovat trávu.

Vysoko na nebi zatrylkoval skřivan, aby ji odlákal od svého hnízda.

Z živého plotu ji obezřele sledoval mladý kos, přežraný a načepýřený.

Bavlněné šaty jí rozevlál lehký závan letního větru a polaskal ji pavučinovými prsty.

Pak zaznělo z oblohy hluboké mručení a rychle přerostlo v mocný řev burácející celou nebeskou klenbou, který se posléze změnil v pronikavý svist, drásající uši i nervy, před nímž nebylo úniku. Měla pojednou dojem, že na ni tím neúprosným, děsivým rykem z tryskových tlam zaútočila sama přítomnost, okřídlená Věda.

Felicity si přitiskla ruce na uši a zatřásla zoufale hlavou. Vzápětí se drzý stroj přehnal nízkou nad cestou a zvukové vlny se třísťily jedna o druhou, bily do země a opět se odrážely vzhůru.

Letadlo přeletělo a Felicity si odkryla uši. Se slzami v očích zahrozila pěstí za slábnoucím svistem trysek a vším, co zastupovaly, zatímco vzduch kolem ní se stále ještě mírně zachvíval.

Krávy se nerušeně pásly dál.

Oč je lepší být takovou krávou. Nic nechtít, ničeho nelitovat; nepoznat pocit viny, necítit jeho potřebu. Nerozlišovat mezi žádoucími a nežádoucími výsledky lidského snažení; moci je odbýt jakou mouchy jediným švihnutím na konci roztrpeného ocasu.

Svist a řev letadla dozněly v dálce. Rozervaná krajina se počala vzpamatovávat, na chvíli ještě rozbolavělá a pošramocená na svěžesti, ale zvolna se již hojící ze svých ran.

Jednoho dne bude těch šrámů přespříliš; příliš mnoho, aby se z nich zotavila.

"Nápodobá smrti," říkala si slečna Frayová, "Kolik menších smrtí předchází té velké. Jsem vlastně hloupá, když trpím. Proč se mám hryzat pocitem viny za druhé? Já za to přece nemůžu - a o sebe se také nebojím. Proč tedy právě mne musí sužovat strach o všechny a všechno na světě?"

V hájku za živým plotem se rozezpíval drozd.

Zastavila se a poslouchala.

Konejšivé, sladké tóny.

Kráčela dále a opět začala cítit hedvábný vánek na tvářích, sluneční paprsky na pažích, rosu na nohou.

Sotvaže Felicity otevřela dveře, nepokojný bzukot za nimi rázem utichl.

Řady růžolících obličejů orámované dlouhými i krátkými vlasy, ofinkami a copy, hlavy úhledně učesané i neposlušně rozježené, všechny hleděly k ní. Rozzářené oči jí spočívaly na tváři.

"Dobré jitro, slečno Frayová," zazpívaly děti sborem a pak se třídou znovu rozlehlo ticho.

Upřeně ji pozorovaly a ve vzduchu visela potlačovaná netrpělivost. Vycítila, že čekají, až se k něčemu vyjádří. Hledala, co by to mohlo být. Její pohled přejížděl známou místností, až se zastavil na katedře, na jediném kvítku v malé vázičce.

Řady očí sklouzly z jejího obličejke ke katedře a zase zpátky.

Prošla pomalu třídou a usedla na své místo, nespouštějíc přitom ani na okamžik oči z květiny.

Ještě nikdy takovou neviděla; nedokázala ji nikam zařadit, a tak se jen dívala a dívala.

Byla mnohem složitější než prosté luční květy, a přesto nepůsobily umělým dojmem. Měla jasné, rozhodně ale nevšední barvy. Květ měl půvabný tvar, nicméně bez vši chladnosti zahradních květin. Základní barvou okvětních lístků byla světle růžová, která směrem k dovnitř stočeným okrajům přecházela do červeně a ke středu bledla do smetanové běloby. Pak se začala znovu objevovat červeně, zprvu jako lehký poprašek, pak jako jemné síťoví, aby se nakonec v místě, kde se lístečky zužovaly do kalichu lůžka, slila v jednolitou rudou plochu prořatou pouze několika bílými ostny středových žilek. Vzdáleně snad připomínala orchidej, ale ani ve skutečnosti, ani na žádném obrázku takovou orchidej dosud neviděla. Křivky okvětních lístků se zaoblovaly s přirozenou ladností, připomínající dívčí paže, oblouk vodopádu nebo mladý stromek prohnutý větrem. Na dotek byl povrch kvítku nevýslovně hebký.

Felicity se naklonila blíže a zahleděla se do sametového hrdla květu. Na zelených, vlasově tenkých nitkách se chvěly drobné prašníky ve tvaru pŕlměsíčků, jemně poprášené pylem. Zachytila i jeho vůni. Trochu svěžesti, trochu ostrosti, trochu zemitosti, to vše smíšeno s jemností, vedle níž by veškeré umění voňavkářů rázem zhrublo a zevšednělo.

Znovu se nadechla té vůně a jako zhyponizovaná hleděla do květu, neschopna odtrhnout oči. Pociťovala k nebojácné něžnosti kvítku láskyplnou, milostnou náklonnost.

Zapomněla na třídu, na oči, které ji sledovaly, na všechno kromě květiny.

Zpátky do světa ji vrátilo až neklidné vrtění v lavicích. Zdvihla hlavu a beze spěchu přejely zraky po řadách tváří.

"Děkuji vám," řekla. "Je to krásná květina. Copak to je?"

Zřejmě to nevěděl nikdo.

"Kdo ji přinesl?" zeptala se Felicity.

Uprostřed druhé řady se slabě začervenalo drobné, zlatohlavé dítě: "Já, slečno Frayová."

"A nevíš, co je to za květinu, Mariello?"

"Nevím, slečno Frayová. Našla jsem ji, a protože se mi moc líbila, napadlo mě, že se vám taky bude líbit.?" vysvětlila trochu nesměle.

Felicity se znovu zahleděla na květinu.

"Moc se mi líbí, Mariello. Je krásná. Jsi hodná, že sis na mne vzpomněla a přinesla mi ji."

Prodlala ještě chvíli nad květinou a pak rozhodně odstrčila vázičku na levou stranu katedry. S námahou od ní odpoutala oči a obrátila je k řadám dětských tváří. "Jednou," řekla, "vám přečtu pár veršů Williama Blakea -, Celý svět v zrnku písku zhlédnout a nebe v polní květině...! Ale teď se musíme učit, už jsme promeškali spoustu času. Opisujte krasopisně do sešitů, co budu psát na tabuli."

Vzala do ruky křídlo a krátce, s očima na kvítku, se zamyslela. Pak přistoupila k tabuli a psala: "Jejich barvy a tvary mi pak byly touhou, vzrušením a láskou..."

"Mariello. Počkej chvíli," řekla Felicity.

Dítě se zarazilo a otočilo, zatímco ostatní proudily ze třídy.

"Děkuji ti mockrát za tu kytíčku. Rostla tam jen tahle jediná?" zeptala se Felicity.

"Kdepak, slečno Frayová. Rostly jich tam tři nebo čtyři trsy."

"A kde, Mariello? Chtěla bych od ní kořínek, jestli to půjde."

"Na poli pana Hawkense. V horním cípu toho velkého pole, tam, co spadlo letadlo," vysvětlovalo dítě.

"Tam, co spadlo letadlo," opakovala Felicity.

"Ano, slečno Frayová."

Felicity zvolna usedla a upřeně se zahleděla na květinu.

Dítě čekalo a přešlapovala z nohy na nohu.

"Prosím, mohu už jít, slečno Frayová?"

"Ano," řekla Felicity, aniž by vzhledla. "Jistěže ano."

Střevíčky zapleskaly o podlahu a vyběhly ze třídy.

Felicity se nepřestávala dívat na květinu.

"Tam, co spadlo letadlo." Stalo se to téměř před rokem - jednoho letního večera, kdy se celý svět tišil a ukládal ke spánku. "Už bledne třpytná krajina, kam oko odhlédne, a velebný klid se rozprostírá vůkol." A najednou to letadlo vířící svým brukotem vzduch a mařící poklid večera. Na obloze dosud jasně prozářené slunečním svitem vypadalo jako staniolový kříž. Felicity proti svému zvyku obrátila oči vzhůru. Snažila se nevnímat hluk motorů a potlačit své předsudky, neboť letoun měl své nepopiratelné kouzlo stříbřitého motýla. Pozorovala sluneční paprsky. Znenadání mezi stříbrem kovu probleskly rudé plameny a stříbřitý motýl zahynul. Kusy třpytivé fólie se rozletěly do všech stran a padaly dolů. Za největším kusem se táhl jak černý pohřební chochol dlouhý sloup dýmu. Do uší ji udeřila ohlušující rána.

Na obloze se svíjely a blyštěly kusy kovu a snášely se k zemi; některé rychle, jiné pomaleji. Největší ze všech se zdál padat přímo na ni. Snad zajela. Vrhla se k zemi, zakryla si pažemi hlavu a uši a přála si, aby se propadla hluboko do země.

Následovala nekonečně dlouhé vteřiny čekání, zatímco z oblohy svištěly dolů stříbrné trosky a Felicity a spolu s ní celý okolní svět úzkostně tajil dech.

Pevná půda pod jejím tělem se zachvěla; pak teprve zazněl temný úder pádu, třesk a skřípění kovu.

Felicity zdvihla oči od země a zahryzla se v bázní do ruky.

Ve vzdálenosti necelých sto metrů spatřila stříbřitý trup, zkroucené rybí tělo, a v příštím okamžiku kolem něho rozkvetly okvětní lístky ohnivých jazyků.

Nedaleko dopadla další část letounu.

Znovu se přimkla těsně k zemi.

V trupu letadla cosi vybuchlo. Nad hlavou jí jako bažanti fičely kus kovu a s tupým žucháním dopadaly na zem kolem ní.

Po chvíli se odvážíla zdvihnout hlavu podruhé. Vrak byl v jedné plameni a nad ním se zdvihal černý flór kouře. Cítila ve tváři žár ohně. Neodvážila se povstat, aby snad ještě něco nevybuchlo a nezprobodalo jí tělo zubatými střepinami kovu.

Zůstala nehybně ležet, pevně přitisknutá k zemi, a tak ji také našli první záchranáři, když dorazili na místo neštěstí.

Šok, prohlásili, šok a strach. Ošetřili ji a poslali domů.

Plakala nad tou zkázou, nad ohněm a dýmem, hlukem a zhoubou; a také nad lidmi, kteří v letadle zahynuli, nad zpupnou marností jejich smrti, nad hrubostí, nevědomostí a hloupostí světa, jenž takové věci vyrobil, vyrábí a bude vyrábět, až do chvíle, kdy se naposledy střetnou dvě poslední podkritické hmoty.

Nechali ji pár dní v posteli a nařídili jí, aby si odpočinula a uklidnila se; ale jak máte nabýt klidu, když se vám hlavou honí tolik věcí?

"Ach Bože," modlila se, "nemohl bys jim v tom zabránit? Není to přece jejich svět, aby s ním dělali, co se jim zlíbí. Je to Tvůj svět a můj - svět srdce, který oni svým světem mozkou ničí. Prosím tě, Bože, dokud je čas - zničil jsi dílo jejich troufalosti v Babelu, neměl bys to udělat znovu, než bude příliš pozdě?"

Felicity se při pohledu na krásnou květinu rozpomněla na svou tehdejší modlitbu.

Kolem místa, kde se letadlo zřítilo, vztyčili plot a postavili k němu stráž, které každého odháněly pryč. Za plotem se plížili a lezli po kolenou muži v gumových kombinézách, prohledávali každý kousek půdy, naslouchali neslyšným zvukům ve sluchátkách svých přístrojů a sledovali ručičky měřidel.

Říkali, že mají starosti s kobaltem. Divila se, jak je to možné. Ale nezajímali se o kobalt, jaký používají umělci; zdálo se, že vědci vydobyli z moře ještě temnější modř a provedli s ní něco životu nebezpečného.

I když ne tak docela, nikoli nezbytně nebezpečného, vysvětlila jí slečna Simpsonová, která na střední škole

učila fyziku. Letadlo neslo na palubě radioaktivní kobalt určený pro nemocnici kdesi na Středním Východě. Kovová schránka, v níž byl kobalt bezpečně uzavřen, se při nárazu o zem, nebo snad již při prvním výbuchu, poškodila a otevřela. Prvek byl v tom stavu smrtelně nebezpečný a musel se najít za každou cenu.

"Cože? Smrtelně nebezpečný?" zhrozila se Felicity.

A slečna Simpsonová jí pověděla několik zajímavostí o účincích gama paprsků na živý organismus.

Uplynulo několik týdnů, než byli hledači plně spokojeni a odešli. Zůstal po nich jen plot, teď již nestřežený; pouhé upozornění, aby tento kus půdy nebyl po jeden rok obděláván. Pole mělo zůstat ladem.

A ze všeho toho hluku, zkázy, ohně a životu nebezpečné radiace vykvetla tahle krásná květina.

Felicity se na ni ještě dlouho dívala ve ztichlé třídě. Posléze zdvihla oči a pohlédla na vyrovnané řady lavic, v nichž přes den sedaly rozzářené tváře.

"Ano, už chápu," řekla do prázdna, komusi neviditelnému. "Jsem slabá. Má víra byla příliš malá."

Netroufla si navštívit místo neštěstí sama. Požádala proto Mariellu, aby ji k tě květinám v sobotu zavedla. Vyšplhaly po chladné lesní stezce do kopce a přešly přes pastvinu za lesem. Když došly k plotu, který byl už na několika místech zborcený, zastihly tam nějakého muže. Měl na sobě barevnou košili a modré džínsy a právě si snímal ze zad popruhy těžkého válce. Položil válec pozorně na zem, vytáhl z kapsy veliký pestrý kapesník a otíral si obličej a krk. Otočil se, když je uslyšel přicházet, a přátelsky se zazubil. Felicity v něm poznala statkárova mladšího syna.

"Člověk se zapotí, když musí v tomhle vedru tahat na zádech patnáct nebo dvacet litrů postřiku," vysvětloval omluvně a přejížděl si kapesníkem po pažích. Zlaté chloupky na předloktí mu přitom povstávaly a třpytily se ve slunci.

Felicity pohlédla k zemi. Mezi býlím a travou rostlo pět nebo šest trsů těch zvláštních květin, jeden zpola rozmačkaný těžkým válcem.

"Ach," řekla stísněně Mariella. "Vy jste je zabil - vy jste ty kytičky zabil. Přišly jsme si pro ně."

"Jen si je klidně natrhejte," řekl jí muž.

"Ale my jsme je chtěly i s kořínky, abychom si je mohly doma zasadit," řekla lítostivě Mariella. Nešťastně se obrátila k Felicity. "Jsou tak hezké."

"Moc hezké," souhlasil muž a pohlédl zběžně na květiny. "Ale už se stalo. Nemůžeme si nechat zaneřadit celé pole plevem, pochop to."

"Všecky jste je otrávil - úplně všecky?" zeptala se plačtivě Mariella.

Muž přikývl.

"Bojím se, že je po nich, i když pořád ještě vypadají docela normálně. Kdybyste mi řekly včas... ale teď už je pozdě. Ale klidně si je natrhejte, jsou naprosto neškodné," vysvětloval. "Dneska se už nebezpečné jedy nepoužívají. Jsou v tom prý nějaké hormony nebo jaký čert. Nezahubí je to náraz, jak byste si možná myslely; jenom je to zarazí v růstu a přestanou se rozmnožovat. Vědci jsou velcí koumáci, ti přijdou na všechno. Člověk nikdy neví, co si vymyslí příště."

Felicity a Mariella si natrhaly každá po kytičce květin odsouzených k zániku. Dosud nic neztratily na své choulostivé kráse, ani na výrazné vůni. Na konci pastviny se Mariella zastavila a smutně pohlédla na kytičku.

"Jsou tak krásné," řekla zoufale a do očí se jí nahruly slzy.

Felicity jí vzala kolem ramen.

"Jsou krásné," přisvědčila. "Jsou opravdu moc krásné - a už vlastně nežijí. Ale co je důležité, že vůbec vyrostly. To je úžasné. A zase vyrostou - někdy - někde..."

Znenadání se nízkou nad vrcholkem kopce přehnal svištěcí tryskáč. Mariella si přitiskla ruce na uši. Felicity sledovala, jak se stroj rychle zmenšuje v řevu a burácení vzduchu, který se mu stavěl na odpor. Pozdvihla svoji kytičku vzhůru k rozvířenému nebi.

"Tohle je vaše odpověď," řekla. "Tohle. Je úžasnější než vy všichni dohromady - vy náfukové s obřími palicemi čmoudu."

Mariella spustila ruce z uší.

"Nenávídím je - nenávídím je," pronesla s očima na mizejícím bodu.

"Já je taky nenávídím," přikývla Felicity. "Ale už se jich ani trochu nebojím. Našla jsem lék, elixír:

„Je to víno mocných sil a světů,
Má matka dělala je z lučních květů'."

Ze sbírky The Seeds of Time (1956)